

Hetty Denen Foundation

Stichting Hetty Denen voor Zambia

Januari 2012, HDF Nieuwsbrief 17

Mwende Kabotu

Goede reis, wensen de Tonga's ons toe als we de terugreis gaan aanvaarden. Onvermijdelijk spoedt het British Airways vliegtuig zich noordwaarts, nog vol van de verse indrukken die Zambia anno 2012 op ons heeft gemaakt, glijden steden met exotische namen zoals Lusaka, Ndola, Lubumbashi, Mbandaka, Kisangani, 10.000 meter onder ons voorbij. Via Londen en Brussel keren we weer huiswaarts. De afgelopen 10 dagen zijn intensief geweest en erg snel voorbij gegaan.

Met een delegatie van 5xbeter (hierover verderop meer informatie) zijn we naar Zambia geweest om een nieuw project op te starten. Daarnaast zijn we op bezoek geweest bij een aantal lopende projecten zoals Hetty Denen School, Hetty Denen Kliniek en Nega Nega. Dit heeft een schat aan nieuw beeldmateriaal opgeleverd dat we op korte termijn op de site beschikbaar zullen maken.

Maar mensen er wordt gewerkt hoor! Het land is duidelijk in ontwikkeling, overal nog meer bouwactiviteit. Net als twee jaar geleden is het regentijd en spat de vruchtbaarheid van de grond er in geuren en kleuren vanaf. Het contrast tussen het groen van de planten, de rode aarde, de blauwe lucht onderbroken door soms Hollands aandoende stapelwolken zijn een lust voor het oog. De geuren van de lady of the night (een bloem) geven een natuurlijk parfum aan de vroege avond.

Niet alles is rozengeur en maneschijn, de regens zijn pas laat gekomen dit jaar. In tegenstelling tot voorgaande jaren zal het geen "bumper" oogst worden, maar een magere. Sommigen vrezen nu al de mogelijke consequenties van een kort regenseizoen, een mogelijke hongersnood. Op veel plaatsen in de maïsvelden zie je lege plekken waar het zaad niet ontkiemd is. Ook zijn de planten nog relatief klein en hebben nog veel groeitijd nodig. Als de regens nu maar wat langer aanhouden...

Over een andere gebeurtenis die in het afgelopen jaar heeft plaatsgevonden moeten wij u helaas ook

informereren. Sonia Doras, de Engelse onderwijzeres die als sinds 1964 in Zambia woonde, en aan de wieg heeft gestaan van de bouw van de Hetty Denen school en kliniek in Shimabala is in juni 2011 aan de gevolgen van een ziekte op 79 jarige leeftijd overleden. Wij, maar vooral ook de Zambianen in Shimabala zullen de goedlachse en altijd energieke Sonia ernstig missen. Ze zal voortleven via alle projecten die ze geïnitieerd heeft. Haar werk voor de stichting wordt deels overgenomen door haar zoon Mark.

Nega Nega

Op woensdag 18 januari jl. hebben we een bezoek gebracht aan het project in Nega Nega. Het had flink geregend en we moesten een auto met 4-wielaandrijving huren om in Nega Nega te kunnen komen. De asfaltweg van Lusaka leidt over de Munali Hills tot de afslag waar het Australische First Quantum samen met de Chinezen een nikkelmijn exploiteren.

Vanaf hier is de weg een gravelweg, tot de mijn goed onderhouden, maar verderop in heuvelachtig gebied in de natte, rode en vooral glibberige klei gaat de snelheid flink omlaag. We hebben afgesproken om een werkbespreking met het dorpscomité te hebben en komen na een paar uur glibberen net na de middag aan.

De opzet van dit project is, om in navolging van Shimabala, een kliniek op te zetten. Daarnaast was de wens van de lokale bevolking om een loods te hebben waar ze hun werktuigen en oogst veilig en centraal konden opbergen zodat er niets gestolen werd. In eerdere nieuwsbrieven hebben we vermeld dat de fundering gegraven was en de tekeningen beschikbaar waren. Het dorpscomité onder aanvoering van de heren Shandolo en Litaka heeft roosters gemaakt wie wanneer aan het gezamenlijke project ging werken en materialen gekocht van de overgemaakte bedragen. De funderingsplaten lagen er voor allebei de gebouwen en daar startte de vergadering ook.

In het bouwen van de fundering en de betonnen vloeren is een hoop cement, staal en tijd in gaan zitten. Om de snelheid er een beetje in te krijgen hebben we afgesproken dat in de komende maanden eerst de loods afgemaakt wordt, zodat daar in juli de oogst in opgeborgen kan worden en dat vervolgens verder gegaan wordt met gebouw 1 van de kliniek, namelijk de receptie en onderzoekskamer.

Vervolgens ging het keihard regenen en hebben we de vergadering voortgezet onder de beschutting van een grote boom en een aantal paraplu's. Na

controle van de boekhouding hebben we vervolgens gezamenlijk nog de bouwplanning besproken. Vermakelijk hierbij was wel dat tijdsbesef in Zambia van een andere orde is dan in Nederland. We wilden een ureninschatting hebben voor het metselen en bepleisteren van de loods, een gebouw van 18 bij 12 meter. Vraag was hoeveel uren gaan hier in zitten? Antwoord: 8 uren; Vraag: is dit per dag? Antwoord: Ja; Vraag: Hoeveel dagen kost dat dan? Antwoord: 5 dagen; Vraag: dat is dan zeker per week?; Antwoord: Ja, dat klopt; Vraag: en hoeveel weken zijn dan nodig? Antwoord: 4. Met wat door vermenigvuldigen kwamen we er zo wel uit en hebben we goede afspraken kunnen maken waar iedereen het mee eens was.

Om de loods af te werken zijn nog ongeveer 4.500 euro nodig. Vervolgens is dan nog ongeveer 15.000 euro nodig om de kliniek werkbaar te krijgen zodat hij aan de overheid overgedragen kan worden. Vervolgens zorgt de overheid dat de kliniek bemand wordt en de noodzakelijke middelen krijgt. Na de bespreking zijn we de terugreis weer gaan aanvaarden die gelukkig zonder noemenswaardige tegenslagen verliep.

Hetty Denen School Shimabala

Het project waar we met zijn allen het meest trots op zijn is de Hetty Denen School. Sinds 1997 zijn we bij de groei en bloei van deze school betrokken. Op het moment heeft de school zo'n 850 leerlingen en een staf van ongeveer 15 leraren. Zo'n 73% van de 15 jarigen slaagde voor het landelijke examen in 2011. De school bestaat uit 8 schoollokalen, 5 huizen voor onderwijzers, en sinds dit jaar ook uit een ruime bibliotheek.

Kinderen ouder dan 15 moeten na het volgen van de klassen 1 tot en met 9 op zoek naar een andere school als ze nog verder willen studeren.

Mrs. Malimba voert nog steeds de regie over de school hoewel ze vertelde dat ze naar haar pensioen in 2015 toewerkte. Voor die tijd zag ze graag nog een belangrijke toevoeging aan de school namelijk nog drie klassen waar de kinderen een aantal vakken kunnen volgen die proeven met zich meebrengen zoals IT, natuur en een vak dat "overlevingsvaardigheden" genoemd wordt. Dit betekent dat de kinderen al op school leren koken en een groentetuin leren te onderhouden. Heel in het begin van het bestaan van de stichting hebben we al eens de inrichting voor een dergelijk lokaal aan de Makeni school geschonken.

De belangrijkste veranderingen in 2011 waren dat de school er in geslaagd is om een bibliotheekgebouw er bij te zetten en via enkele

vrijwilligers van de stichting hebben we dit jaar Engelstalige boeken vanuit de bibliotheek van Eindhoven naar Shimabala kunnen verscheppen. Ook is het gelukt om de school te voorzien van internet en computers. Een van de leraren is belast met het opzetten van een IT lesprogramma zodat de kinderen daar ook in opgeleid worden.

Via een gift zorgen wij ervoor dat de bibliotheek met boekenkasten ingericht kan worden zodat de boeken ook netjes in het lokaal staan. Met een kwinkslag zei Mrs. M. dat ze er persoonlijk voor zou zorgen dat de boeken gesorteerd zouden worden in twee categorieën, namelijk geschikt voor scholieren en geschikt voor leraren of in ieder geval een volwassen publiek.

Tussen neus en lippen door geeft Mrs. M. nog aan dat, indien Nederlandse stagiaires geïnteresseerd zijn om een lerarenstage in Zambia uit te voeren, ze "most welcome" zijn. In dat geval raad ik aan om ruim van te voren contact op te nemen met de stichting om te zien hoe de benodigde visa geregeld kunnen worden.

Een andere wens is dat vanwege de nog verder toenemende groei van de bevolking en de groei van het aantal jongeren dat naar school wil, er meer leraren nodig zijn en dat ook de behuizing daarvoor geregeld moet worden. De gemeenschap was al begonnen met de fundering van nog een huis voor leraren. Nu huren deze leraren huisjes in de wijde omtrek en moeten met de minibus 's ochtends naar de school komen. Zo zijn er altijd weer nieuwe zaken aan de orde en zo hoort het ook in een zich goed ontwikkelende organisatie. Een dag later mochten we ook nog een aantal lessen bijwonen. Een korte indruk hiervan kunt u binnenkort op de website vinden. Voordat we vertrokken hebben we de band tussen Hetty Denen school en basisschool de Bolster uit Sambeek verstevigd via het overhandigen van de shirts die gedoneerd waren; ook de onderwijsmaterialen en verzamelde pennen werden op prijs gesteld.

Hetty Denen Kliniek

Vervolgens was het de beurt aan mr. Lolani Tembo van de kliniek waar wij donderdagmorgen rond 11 uur een bezoek aan hebben gebracht. De bezetting van de kliniek, die nu rond de 8000 patiënten uit de omgeving bedient, bestaat uit vier mensen, Mr Lolani Tembo die sinds 9 jaar eindverantwoordelijke is en officieel de graad van "nurse practitioner" heeft. Ik heb mij laten vertellen dat dit in Nederland vergelijkbaar is met een verpleegkundige die zelfstandig mag behandelen. Vervolgens zijn er twee verloskundigen werkzaam, de dames Kombe en Banda. Deze worden ondersteund door meneer

Mwangala die er voor zorgt dat alles ordelijk verloopt.

De OPD, out-patient-department, zeg maar huisartspraktijk heeft als vier belangrijkste aandachtsgebieden de volgende: malaria diagnose en behandeling; HIV diagnose en behandeling, tegenwoordig kan dokter Tembo via PCR methodes al vast laten stellen of de baby van een zwangere HIV positieve vrouw het virus over heeft gekregen. Gelukkig heeft hij van bij de meer dan 100 baby's die sindsdien geboren zijn nog geen enkele HIV positieve baby hoeven vast te stellen. Verdere prioriteiten voor de kliniek zijn diagnose en behandeling voor TB en natuurlijk het verlossen van al die baby's die geboren worden in het gebied.

Tembo geeft aan dat verder groeien op die plaats geen probleem is. De bevolking groeit vrij snel omdat er ook veel nieuwe mensen het gebied binnen komen. Hij heeft al overleg gehad met Ministerie van Gezondheid voor het geval het werk te veel wordt voor de huidige staf. Zij geven aan dat er dan meer mensen ter beschikking gesteld worden indien nodig. Ook hier ontstaat dan echter een "housing problem". Zo ver is het nu echter nog niet.

We hebben de nieuwbouw van de kraamkliniek geïnspecteerd en dat ziet er netjes uit. Beeldmateriaal hiervan zal ook op de website geplaatst worden. Volgende stap is de inrichting hiervan en daar hebben we een donatie namens de stichting voor gedaan zodat de kraamkamers van de kliniek dit jaar in vol in gebruik kunnen raken. Er is ruimte voor 3 bedden zodat de vrouwen uit kunnen rusten of in voorkomende noodgevallen te kunnen wachten totdat ze naar het ziekenhuis vervoerd worden. Ook is er een kamer waar de verlossing plaatsvindt en zijn er ruimtes om kinderen tot 5 jaar te volgen en op tijd te vaccineren, zeg maar het consultatiebureau. Benodigd zijn onder andere bedden, verhogers, kasten, banken, stoelen en bureau's. Alles kan lokaal gemaakt worden.

Dit jaar zijn door het initiatief van enkele vrijwilligers twee nieuwe rolstoelen door de stichting naar de kliniek gebracht en die zijn goed benut.

St. Ambrose en 5xbeter

Halverwege het jaar is onze stichting in contact gekomen met 5xbeter, een project van de metaalsector met als doelstelling verbetering van de werkomstandigheden in de metaal (www.5xbeter.nl). Zij willen graag hun energie en talent ter beschikking stellen om met ons een project te doen in de metaalsector in Zambia.

Binnen ons voornaamste werkgebied (Shimabala, Kafue) zijn we op zoek gegaan naar een ambachtsschool die metaalopleidingen verzorgde en kwamen zo bij St. Ambrose uit. Tijdens dit bezoek hebben we met de mensen bij St. Ambrose kennisgemaakt en is er gekeken waar St. Ambrose de meeste behoefte aan heeft. De uitkomst is dat er een project opgestart is dat de inrichting van een praktijklokaal voor metaalonderwijs (lassen, frezen, buigen, snijden e.d.) gaat realiseren. De 5xbeter groep gaat Nederlandse bedrijven benaderen om dit mogelijk te maken en vervolgens wordt het project via ons netwerk tussen september 2012 en juni 2013 uitgevoerd. Wij bevelen dit initiatief van harte aan en als er mensen die deze brief lezen hieraan bij kunnen of willen dragen dan graag met ons contact opnemen.

Verder ziet u dat er nog vele ideeën en behoeftes zijn op de projecten waar we bij betrokken zijn. Nog niet genoemd is het open community scholen project in Kabwe dat we jaarlijks met een vast bedrag steunen om wezen tenminste van een warme maaltijd per dag te kunnen voorzien en opleidingen voor de vrijwillige leraren van deze school mogelijk te maken.

Ook het komend jaar rekenen we weer op uw betrokkenheid en gulle gaven zodat we met zijn allen echte verandering bereiken in een land waar nog erg veel armoede heerst.

Hieronder enkele statistieken over Zambia

Zambia	2000	2011
Population (in millions)	9.3	13.9
GDP (% growths)	4	7.6
Population density (per km ²)	13.8	18.1
Population growth rate (%)	2	3
Birthrate (per 1000)	41.9	44.1
Death rate (per 1000)	22.0	12.6
Infant mortality rate	92.4	66.1
Fertility rate	5.62	5.98
Life expectancy at birth	37	52
HIV/Aids prevalence rate (%)	20	13.5
People living with Aids	1800000	980000

(bron: www.indexmundi.com)

Weetjes

- Het afgelopen jaar is op een aantal manieren actie gevoerd voor de stichting. Zonder volledig te kunnen zijn willen we er een aantal noemen
- de volgende scholen hebben actie gevoerd voor de stichting, o.a. Vastenactie op een basisschool in Hulten, Sponsorloop op een basisschool in Nijmegen, Kinderen van een basisschool in Stevensbeek die tijdens de St. Maartensoptocht langs de deur zijn gegaan.
- Verder hebben we gulle gaven gehad van o.a. Feesten voor een Gouden Bruiloft en andere gelegenheden
- of uit dank na een goede afloop.
- Een actieve Oma, had poppen gekocht op een rommelmarkt, heeft nieuwe kleertjes voor de poppen gebreid en de netjes aangeklede poppen weer aan vriendinnen verkocht.
- De opbrengst tijdens de uitvaart van Hetty's Peetoom.
- Het cadeau bij het afscheid van de Directeur van onze basisschool "de Bolster"
- Spontane giften tijdens een receptie van een 40jarig dienstjubileum
- De opbrengsten van het rijden van een "bruidsauto"
- De opbrengst van het in bruikleen hebben van een Opel Oldtimer.
- Dank aan iedereen die een bijdrage of steun levert aan onze stichting. Hierdoor kunnen we onze projecten voortzetten.
- 100% van de donaties gaat naar onze projecten in Zambia.
- De stichting is vermeld in de ANBI lijst van de belastingdienst. Dit betekent dat uw gift aftrekbaar is onder de geldende voorwaarden.
- De nieuwsbrieven kun u per mail ontvangen. Hiervoor kunt u zich aanmelden via www.hettydenenzambia.com

Correspondentieadres:

Stichting Hetty Denen voor Zambia
M. Denen-Kuijpers
Schilderstraat 5
5836 BD Sambeek
+31 (0)485 575400

Gironummer: 2940996
KvK 184500069

www.hettydenenzambia.com